

Sikke en vej til Bodhi

hvor meget kunne undværes, men det hele var nok nødvendigt, eller historien om at karma også kan være en velsignelse

Artiklen blev offentliggjort i IKON's blad, juni 2010.

Da jeg blev bedt om at skrive en artikel om mit personlige engagement i Buddhas Lære, som vi buddhister kalder for *Dharma* - eller mere korrekt *Buddha Dharma* - syntes jeg ikke, at det var en interessant opgave. Måske fordi jeg hele mit liv ikke har syntes, at min egen historie er noget at skrive hjem om. Alligevel definerer vi jo os selv netop ved vores livshistorie, og der er ikke ret mange Lama'er i Danmark, så jeg må nok gå med til, at det er relevant for mange at få at vide, hvordan en dansker bliver buddhist, skønt min egen historie nok slet ikke er typisk. Jeg blev bedt om at beskrive min "tros-rejse". Det bliver på en måde svært, fordi Dharma slet ikke er en tro, en overbevisning eller antagelse. På den anden side handler Dharma i høj grad om *tillid* til den buddhistiske vej (*marga* på sanskrit) og målet for den, *Nirvana* - den fuldstændige befrielse fra afhængighed og fuldkomne oplysning af hele det menneskelige væsen. Vejen til en sådan tillid til Dharma må ske ved at fjerne enhver tvivl og ikke på trods af tvivl. Det er ret vigtigt, hvis man ikke blot vil være "kultur-buddhist". Mange asiater er buddhister, fordi deres kultur er buddhistisk, og de kender ikke ret meget til Dharma.

Denne tillid fik jeg nærmest forærende, før jeg overhovedet var blevet buddhist eller havde søgt *Tilflugt*, som det hedder. Det var mit møde med den kendte *Lama Kalu Rinpotje* i 1977, som forårsagede en oplevelse af *Bodhi*, som det kaldes, en pludselig indsigt i sindets egentlige natur og dermed også i selve livets essens. Det var højest besynderligt. Pludselig var der ikke nogen selvoptagethed, ingen vaner eller begreber, ingen fordomme, ingen definitioner, men blot et uendeligt rum omkring alting, en dyb kærlighed strømmede gennem sindets rum, og jeg vidste at både sindets rum og al denne kærlighed var helt min egen, skønt den er ganske universel - den virkelighed, som er alt livs egentlige væsen. Der var ikke noget at holde fast i eller klynge sig til. Ego'et var bestemt ikke fraværende, men det var pludselig blevet irrelevant, et vedhæng til denne store oplevelse. Ego'et var både uvæsentligt og alligevel vigtigt. Ego'et viste sig nu at være selve *relationen* til omverdenen og andre, men slet ikke noget, som definerer, hvem et menneske er undtagen i relationen til andre og andet end én selv. Ånd er en fattig beskrivelse af vores egentlige væsen som mennesker. *Bodhi* betyder Lys eller opvågningen i betydningen at vågne op til erkendelse af sit dybeste væsen som menneske ved denne pludselige direkte indsigt helt uden begreb men netop med en stor gennemtrængende klarhed, som oplyser alt og intet. Egentlig kan denne

oplevelse af Bodhi slet ikke beskrives, så denne beskrivelse er på en måde misvisende og blot en afglans af min oplevelse ved denne direkte *transmission* fra Kalu Rinpotje, min første Rodlama. Får man blot besked på, at det er dette, som man skal tro på, har alle misforstået det hele totalt. *Det skal altså opleves*. Herefter er der helt naturligt tillid, fordi al tvivl er væk.

Det var ikke en omvendelse, men en afklaring eller opklaring af sindet selv. Sindet blev af sig selv helt åbent og klart. Jeg gjorde ikke noget for det. Det var en gave fra min Lama Kalu Rinpotje, som desværre for længst er død og borte nu, eller - som man plejer at sige det - det var Lama'ens velsignelse, som gjorde det, og dermed gav mig øjeblikkelig direkte indsigt. Kalu Rinpotje var på besøg i det buddhistiske center på Svanemøllevej og forklarede sindets natur til en forsamling på godt 300 mennesker. Han talte kun tibetansk, og der blev oversat til dansk og engelsk. Der var således god tid til refleksion over, hvad Lama'en sagde. Hver gang der så opstod et spørgsmål i mit sind om det ene eller det andet, dukkede svaret straks op i min bevidsthed. Hver gang kiggede jeg op på Kalu Rinpotje, og der sad han så og kiggede på mig med et blik som om han ville kommunikere, at det var helt OK og som om, at han vidste, hvad der skete med mig. Da jeg på denne måde blev tømt for spørgsmål, befandt jeg mig efterhånden inde i hans beskrivelse af sindets egentlige natur, så jeg selv faktisk oplevede den, og jeg indså, at Lama'en ikke forklarede en teori, men sin egen oplevelse af sit eget sind, og at han formåede at videregive den til mig, så den også blev min egen oplevelse. Det var jeg bestemt ikke på nogen måde forberedt på. Min begyndelse i Dharma'en må således kaldes en flyvende start, som desværre ikke er den almindelige indgang for alle. Mange træner i årevis for at opnå dette glimt af indsigt i sindets essens, og en sådan forbigående tilstand skal selvfølgelig stabiliseres, før man bliver udnævnt til mester. Det er ikke lykkedes for mig endnu. Det var en overvældende positiv oplevelse, som gav mig et vældigt eksistentielt overskud i en måneds tid, hvor ingen kunne gøre mig negativ lige meget, hvor negative de i øvrigt selv var. Herefter genfandt ego'ets sin vante form, men med et nyt perspektiv, som jeg aldrig har mistet. Der har været oplevelser af *Bodhi* flere gange efterfølgende, skønt det sidste er nogle år siden.

Da jeg havde oplevet dette, søgte jeg den formelle Tilflugt hos Lama'en og modtog den samme aften, skønt min hensigt med at møde Kalu Rinpotje den dag, blot var at se giraffen og stille et par spørgsmål om Buddhismens formål, metoder o. s. v. Det var en af de mest forbløffende oplevelser i hele mit liv. Oplevelsen af Bodhi fortager sig i reglen ret hurtigt og de sædvanlige vanemønstre sætter sig igennem igen i sindets strøm af oplevelser og selvopfattelser eller identitet. Sidenhen længes man efter denne naturlige opgivelse af selvoptagethed, men ak - vaner, begreber og identiteter har en stærk inert, og er desuden nødvendige for at leve på Jorden som et inkarneret væsen. Det er jo ved ego eller selvbevidsthed at man forholder sig til de andre og omgivelserne generelt. Så skønt Dharma handler om ego'ets illusion, så kender jeg ikke andre mennesker som lægger mere vægt på udvikling af netop relationerne til de andre og omgivelserne i det hele taget end buddhisterne. (Det kaldes *de*

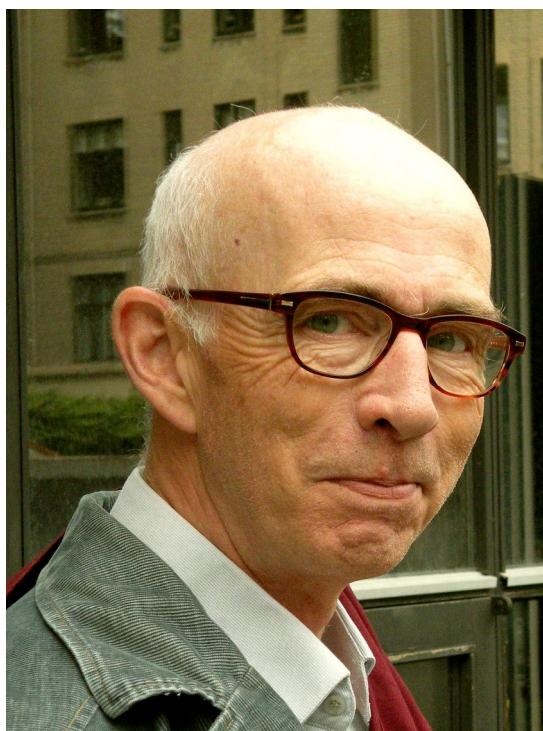
to slags sandhed, absolut sandhed og relativ sandhed: læs om det på min hjemmeside, www.tilogaard.dk/html/om_opfattelsen_1.html.)

Der løb selvfølgelig en masse vand på bedemøllen, før alt dette skete. Mine forældre var begge af indremissionske familier, men i modernistisk oprør mod den pietistiske indforståethed i disse kredse. Min barndom var derfor omgærdet af en "naturlig" kristendom, hvor Gud blev præsenteret som livets ophav, beskytter og selve kærlighedens væsen. Derimod fik jeg aldrig et begreb om synd, sjovt nok. Det er nok gået hen over hovedet på mig. Det er først da jeg læser *Carl Georg Jung*, den svejtsiske psykoanalytiker, at jeg begynder at beskæftige mig med arvesynden, men da er jeg blevet ateist og har meget svært ved at forstå Det Gamle Testaments nidkære Gud som andet end umoralsk og selvisk. (Læs f. eks. *Jungs bog: Svar på Job*.) Her på mine gamle dage begynder jeg at forstå, at Det Gamle Testaments Gud er pakket ind i sine profeter, og at det er svært at pakke ham ud igen. Desuden viser Bibelforskningen de mange redaktører med deres politiske formål, så på mange måder er det en værre redelighed. Det var langt sværere at pakke Det Ny Testamente ind i andet end Paulus og Johannes Åbenbaring, selvom Kirken har ompakket og omfortolket beretningerne mange gange. I dag er jeg glad for Jesus, udpakket og fri for både Johannes og Paulus. Så fremtræder han som en ægte *Bodhisattva*.

Det var dog først da jeg blev hippie i 1967, at jeg tog Jesus til mig igen på denne måde, men det var på grund af LSD trips og de indiske hindu guruers beskrivelser af Gud på uortodokse måder, uden treenighed men med den enkeltes deltagelse i den universelle Guddom, som Atman (ånd) og Brahman (Gud). Den guddommelige gnist i den enkelte (ikke at misforstås som gnosticisme) kaldes jo Atman på sanskrit. Det var da jeg læste *Patanjalis Yogasutras*, at jeg pludselig så sammenhængen. Han introducerer begrebet *Ishvara* som værende både den universelle Gud (af mange opfattet som guden *Shiva*), og dermed forskellig fra det enkelte menneske, og som foreningen af Gud og menneske, hvorved menneskelivet bliver helliggjort, når man altså faktisk bliver til en helgen. Så en sand hindu helgen, som mestrer yoga, præsenteres af Patanjali som inkarnationen af *Ishvara*. Eksemplet på dette i *Upanishaderne* er *Krishna*, på en gang menneske og Gud. Problemet for mig dengang var selvfølgelig, at jeg ikke mødte nogen helgener fra Indien med disse kvaliteter. De, som kom til Danmark i halvfjerdserne var tydeligvis ikke helgener, selvom de dyrkede yoga. Det skriver jeg ikke som sandhedsvidne, men udtrykker blot min personlige opfattelse. Men så kom *Karma Ranga Rigpa Dordje* i 1974 til København. Jeg mødte ham i Odd Fellow Palæet, hvor han gennemførte en ceremoni, hvor han fremviste *Den Sorte Krone*, mens han messede *Tjenresig* mantra'er (om *mani peme hung*). Det blev jeg yderst betaget af. Der nærmest strålede lys ud af manden, og der kom kærlighed i bølger fra ham. Jeg forstod ham som en helgen, hvilket jeg siden hen har fået bekræftet. Og det var jo meget godt. Han var ikke hindu, men buddhistisk Lama fra Tibet og overhovedet for *Karma Kadjy traditionen*. Men jeg kunne ikke forstå, hvorfor han bare ville fremvise sin krone uden at forklare noget som helst om Buddhas Lære. Det undrede mig. Hans danske tilhængere gjorde ikke det store indtryk, og de tiltrak mig ikke.

Senere lærte jeg, at han faktisk underviste, men ikke til store forsamlinger. Han havde andre Lama'er med til det. I 1974 nøjedes jeg med at glæde mig over, at der faktisk findes ægte helgener i verden, og at det faktisk er en velsignelse at møde dem, uanset hvilken religion, man selv dyrker eller ikke dyrker. Jeg har i tidens løb mødt mange andre helgener fra det gamle Tibet, som virkede på samme måde. I 1985 var Tenga Rinpotje på besøg i centeret på Svanemøllevej, hvor jeg var direktør dengang. Efter en undervisning kom Rinpotje og jeg selv ud fra Tempel-lokalet, og i centerets højloftede indgangshal stod da min far. Han var lige kommet indenfor og vidste ikke, at der var en Lama på besøg. Jeg siger så til Rinpotje: *dette er min far*, og han siger blot *ja* mens hans ansigt stråler som en sol. Derpå går Tenga Rinpotje op ad trappen og jeg tager mig af min far, som så siger: *det var dog en fantastisk mand*. Min far er ikke buddhist, men alle mennesker forstår kærlighed og velsignelse. Der er en udtalt mangel på helgener i Danmark.

Lama Tendar Olaf Høyer,
Januar 2010.

Lama Tendar Olaf Høyer, juni 2009, foto: Ove Lauridsen.